

‘Mijn inkomen moet uit de markt komen, niet uit Brussel’

JOHAN BOONEN

Nieuwe Oogst duikt in de wereld van jonge Nederlandse boeren en tuinders. Wat drijft hen? Hoe kijken ze naar de toekomst? In deze aflevering van Jonge Helden Jos van Duyse, akkerbouwer in Nieuw-Namen (Zeeland). ‘Ik wil groeien. Niet per se in hectares maar wel in opbrengsten.’

INTERVIEW

De haven van Antwerpen drukt zijn stempel op het oostelijk deel van Zeeuws-Vlaanderen. Dat voelt ook Jos van Duyse, akkerbouwer in Nieuw-Namen. ‘Grond is hier schaars. Voor een hectare goede grond wordt rond de 100.000 euro betaald.’ Van Duyse ontmoet regelmatig jonge collega’s uit Oost- en Noord-Nederland. ‘Die hebben het over prijzen van 40.000 tot 60.000 euro per hectare. Dan denk ik altijd: mooie prijs, meteen kopen.’

Na de middelbare en hogere landbouwschool koos je voor de akkerbouw. Waarom?

‘Het ondernemerschap trekt mij. En het werk als akkerbouwer is heel afwisselend. Ik kan hier mijn eigen ideeën kwijt. Ook de vrijheid is mooi: een avond vergaderen of weekend weg is geen probleem. Dat is met koeien of varkens toch anders. Een vaste baan van acht tot vijf is niks voor mij. Ik ben ook vertegenwoordiger bij een jong, sterk groeiend landbouwmechanisatiebedrijf. Niet tegen een vast salaris, maar op provisiebasis. Daardoor ben ik heel flexibel en hou ik uitdaging in mijn werk.’

Ga je veel veranderen in het bouwplan?

‘Nee. Wel zijn we pootaardappelen gaan telen, dit jaar zo’n tien hectare. Deels voor eigen gebruik, deels voor Agrico. In vergelijking met consumptieaardappelen is de prijs van pootaardappelen stabiel en dat maakt de teelt aantrekkelijk. Er zijn echter ook risico’s: de kans dat een partij wordt afgekeurd of in klasse wordt verlaagd, is altijd aanwezig. Bovendien vraagt de teelt om investeringen. In het eerste jaar hadden we de pootaardappelen los opgeslagen in de schuur. Maar dat leidde tot drukplekken. Daarom hebben we dit jaar geïnvesteerd in kistenbewaring.’

‘De macht ligt bij de fritesindustrie en dat zie je terug in de contracten’

Wat zijn je ambities voor de komende jaren?

‘Hogere opbrengsten realiseren. Door beter te bemesten, een betere grondbewerking en

Jos van Duyse, akkerbouwer in Nieuw-Namen

Foto: Johan Boonen

JONGE HELDEN

Ondernemer:	Jos van Duyse uit Nieuw-Namen (Zeeland)
Bedrijf:	Akkerbouwbedrijf van 100 hectare
Teelten:	Poot- en consumptieaardappelen, uien, bieten, graszaad en tarwe
Buiten bedrijf:	Vertegenwoordiger bij een landbouwmechanisatiebedrijf. Lid jongerenraad
	Cosun en CZAV. Bestuurder AJK Oost-Zeeuws Vlaanderen
Bedrijfsvername:	Sinds zes jaar in maatschap met vader en moeder

met een betere gewasbescherming. Ook via veredeling kunnen er nog stappen gezet worden. De opbrengsten van suikerbieten zijn de afgelopen jaren enorm gestegen, mede dankzij hybride rassen.

‘Dat moet met aardappelen en uien ook mogelijk zijn. Verder wil ik de bodem zoveel mogelijk vrijwaren van ziekten zoals aaltjes en fusarium. Om die reden zijn we ook gestopt met plantuien. Het risico op insleep van witrot vind ik toch te groot. Daarom kiezen we voor zaaiuien. Groeien in hectares ambieer ik niet per se, gezien de grondprijzen in de regio.’

België of Nederland?

‘Dan kies ik toch voor Nederland. In België kun je wellicht iets gemakkelijker om regels en wetten heen manoeuvreren maar tegelijkertijd is de Belgische overheid soms heel rigide. Boeren die in België onteigend worden voor bijvoorbeeld uitbreiding van de haven van Antwerpen hoeven niet op veel empathie vanuit de overheid te rekenen.

‘En op het gebied van milieu kijkt België altijd heel goed naar Nederland en doet daar een paar jaar later nog een schepje bovenop. Zo zijn sommige weilanden bestempeld als

‘natuur’ en mogen ze om die reden niet meer bemest worden. Zo worden Belgische veehouders plots geconfronteerd met een mestoverschot en lopen ze klem.’

Contractteelt of vrije markt?

‘Vrije markt. Bij aardappelen is de macht van de fritesindustrie groot en dat zie je terug in de contracten. Maar ook wij dekken prijsrisico’s af. Deels door deel te nemen in een pool. En deels door prijzen vast te klikken op de termijnmarkt.’

‘Ik wil de bodem vrijwaren van ziekten zoals witrot, fusarium en aaltjes’

Wat is je grootste ergernis?

‘De regelgeving. Een voorbeeld: binnenkort moet waarschijnlijk van iedere spuitmachine de spuitdruk worden geregistreerd. Dan is na te gaan met welke druk er gespoten is. Ik heb ook een tijdje in Nieuw-Zeeland gewerkt: ook daar kennen ze regels, maar in Nederland lijkt er geen einde aan te komen.’

Waarover maak je je zorgen?

‘Dat de bodem verder verschaald. Opbrengsten stijgen en dat vraagt om een betere voeding van de planten maar dat lukt niet met steeds lagere bemestingsnormen. Dat kan niet de bedoeling zijn. Sommige overheidsregels tasten de bodemkwaliteit aan. ‘Een voorbeeld? Na de oogst moet een deel van het areaal worden ingezaaid met een groenbemester voor een periode van tenminste tien weken. Pas daarna mag er geploegd worden. Vaak is het dan november en zijn de omstandigheden verre van ideaal, met structuurbederf tot gevolg. Als boer kun je daar niet op anticiperen.’

In Zeeland is zoet water schaars.

‘Dat klopt, terwijl de behoefte groeit vanwege klimaatverandering. We hebben nu al enkele jaren te maken met langere perioden van droogte. Dat heeft gevolgen: de opkomst van gewassen is soms trager en de knolzetting in aardappelen verloopt moeizamer. ‘Berekening was op dit bedrijf nooit noodzaak, maar inmiddels denken we daar anders over. We onderzoeken nu of er voldoende zoet water aanwezig is onder onze percelen. Mocht dat het geval zijn, dan overwegen we diepdrainage waarmee we kunnen beregenen.’

Waarom is belangenbehartiging belangrijk?

‘Het is belangrijk dat er een partij is die pal staat voor de akkerbouw. Anders krijgen natuur- en milieubelangen echt de overhand. Dat zie je gebeuren met de Hedwigepolder: die wordt straks onder water gezet terwijl de grote meerderheid van Nederlanders én Belgen die polder juist wil behouden.’

Krijg jij over twintig jaar nog subsidie uit Brussel?

‘De kans is heel reëel dat we tegen die tijd geen subsidies meer ontvangen. Maar de Europese Unie had ook nooit aan dat systeem moeten beginnen. Inkomen moet uit de markt komen, niet uit Brussel.

‘Tegelijkertijd begrijp ik ook wel dat je subsidies niet van de ene op de andere dag kunt afschaffen.’